

โรงพยาบาลวังเจ้า อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง

แนวทางการพยาบาลทารกแรกเกิด 2 ชั่วโมงหลังคลอด

ประเภทเอกสาร	ระเบียบปฏิบัติ	
ชื่อเอกสาร	แนวทางการพยาบาลทารกแรกเกิด 2 ชั่วโมงหลังคลอด	
รหัสเอกสาร	WP-PCT-OBS-004	
แผนกที่เกี่ยวข้อง	ER IPD	
วันที่ประกาศใช้	4 มกราคม 2566	
ผู้จัดทำ	เลขานุการคณะกรรมการ PCT มารดาและทารก	 ..... (นางสาวปิยาณี อัครกัญจน์) (พยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการ)
ผู้ทบทวน	ประธานคณะกรรมการ PCT	 ..... (แพทย์ พญ.ศรสวรรค์ นุ่มปี่ศรี .....) ว.67663
ผู้อนุมัติ	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า	 ..... (นายพิจารณ์ สารเสวก) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า

สำเนาฉบับที่ : ฉบับแก้ไขครั้งที่ 1

สถานะเอกสาร : - เอกสารควบคุม

โรงพยาบาลวังเจ้า		หน้า : 1
แนวทางปฏิบัติ (CPG)	เลขที่ : WP-PCT-OBS-004	ฉบับที่ : แก้ไขครั้งที่ 1
เรื่อง : แนวทางการพยาบาลทารกแรกเกิด 2 ชั่วโมงหลังคลอด		วันที่ประกาศใช้: 4 มกราคม 2566
หน่วยงาน : อุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช		
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการ Service Plan สาขามารดาและทารก		ผู้อนุมัติ : นายแพทย์พิจารณ์ สารเสวก
<p>1. วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้การพยาบาลทารกแรกเกิดได้ตามมาตรฐาน 2. เป็นแนวทางการปฏิบัติในการดูแลทารกแรกเกิดในห้องคลอด <p><u>นโยบาย</u></p> <p>การดูแลทารกในห้องคลอดตามมาตรฐานโรงพยาบาล การป้องกันความเสี่ยงในทารกแรกเกิด เช่น ภาวะขาดออกซิเจน ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ (Hypothermia) ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ (Hypoglycemia)</p> <p>2. ขอบเขต</p> <p>การดูแลทารกในห้องคลอด 2 ชั่วโมงหลังคลอด</p> <p>3. นิยามศัพท์</p> <p>ทารกแรกเกิด เมื่อเกิดการเจ็บป่วยจะไม่สามารถบอกได้ ดังนั้นพยาบาลที่ดูแลเด็กจึงต้องมีความละเอียด ช่างสังเกต อาการผิดปกติของทารก เช่น ถ้าพบว่าทารกร้องไห้นานมากและจิกหัวแม่เท้าทั้ง 2 ข้างแสดงว่าทารกนั้นมีอาการปวดท้อง ต้องตรวจร่างกายและช่วยแก้ปัญหา พร้อมทั้ง จดบันทึกอาการและอาการแสดงของทารก ระยะเวลาในการร้อง ลักษณะการร้อง การเกร็งนิ้วเท้า สีผิว ถ้าอาการไม่ดีขึ้นต้องรายงานหัวหน้าเวรตามลำดับเป็นต้น โดยในบทนี้จะกล่าวถึง การพยาบาลทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีความเสี่ยงด้วยโรคต่างๆ การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มีความเสี่ยง และการพยาบาลทารกแรกเกิดที่มีความพิการแต่กำเนิด</p> <p>ทารกแรกเกิด หมายถึง ทารกที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 28 วัน พยาบาลมีบทบาทสำคัญ ในการดูแลทารกแรกเกิด การให้ความรู้การดูแลทารก การให้ความรู้การดูแลทารก การให้คำแนะนำล่วงหน้าเพื่อการดูแลทารกที่บ้านได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p><u>เครื่องชี้วัดคุณภาพ</u></p> <p>ทารกแรกเกิดได้รับการดูแล 100% สามารถประเมินอาการผิดปกติในทารกแรกเกิดได้อย่างทันท่วงที่ไม่เกิดภาวะเด็กหยุดหายใจเป็นเวลานาน</p>		
		 พญ.ศรสวรรค์ นุ่มมีศรี ว.67663

โรงพยาบาลวังเจ้า		หน้า : 2
แนวทางปฏิบัติ (CPG)	เลขที่ : WP-PCT-OBS-004	ฉบับที่ : แก้ไขครั้งที่ 1
เรื่อง : แนวทางการพยาบาลทารกแรกเกิด 2 ชั่วโมงหลังคลอด		วันที่ประกาศใช้: 4 มกราคม 2566
หน่วยงาน : อุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช		
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการ Service Plan สาขามารดาและทารก		ผู้อนุมัติ : นายแพทย์พิจารณ์ สารเสวก
<p>4. ผู้รับผิดชอบ</p> <p>งานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช โรงพยาบาลวังเจ้า</p> <p>5. รายละเอียด</p> <p><u>การประเมินสภาพร่างกายของทารกแรกเกิด</u></p> <p>การประเมินสภาพขั้นแรกโดยใช้ Apgar score</p> <p>เป็นวิธีการประเมินการปรับตัวของทารกต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ลักษณะ 5 อย่าง คือ อัตราการเต้นของหัวใจ การหายใจ ความตึงตัวของกล้ามเนื้อ การตอบสนองเมื่อถูกกระตุ้น สีผิว แต่ละหัวข้อมีคะแนน 0, 1, หรือ 2 ในนาทีที่ 1 และนาทีที่ 5 หรือจนกว่าทารกจะมีการปกติ ทารกปกติจะมีค่า Apgar score อยู่ระหว่าง 7-10</p> <p>การประเมินอายุครรภ์ New Ballard Score สามารถประเมินอายุครรภ์ได้ตั้งแต่ 20 สัปดาห์ การประเมินตามอายุครรภ์จะจำแนกทารกแรกเกิดเป็นดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทารกครบกำหนด (full term) หมายถึง ทารกที่เกิดมามีอายุครรภ์ตั้งแต่ 37 สัปดาห์เต็ม ถึงน้อยกว่า 42 สัปดาห์เต็ม (259-293 วัน) 2. ทารกเกิดก่อนกำหนด (pre-term) หมายถึง ทารกที่เกิดมามีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์เต็ม (น้อยกว่า 259 วัน) 3. ทารกเกินกำหนด (post-term) หมายถึง ทารกที่เกิดมามีอายุครรภ์ 42 สัปดาห์เต็มขึ้นไป หรือตั้งแต่ 294 วันขึ้นไป <p>ส่วนการจำแนกทารกแรกเกิดตามน้ำหนักแรกเกิดจะเป็น ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทารกที่ตัวเล็กกว่าปกติสำหรับอายุครรภ์ (small for gestational age; SGA) 2. ทารกที่น้ำหนักเหมาะสมกับอายุครรภ์ (appropriate for gestational age; AGA) 3. ทารกที่ตัวใหญ่กว่าปกติสำหรับอายุครรภ์ (large for gestational age; LGA) 4. การประเมินสภาพร่างกายตามระบบ (systemic physical examination) 		
		 พญ.ศรสวรรค์ นุ่มมีศรี ว.67663

โรงพยาบาลวังเจ้า		หน้า : 3
แนวทางปฏิบัติ (CPG)	เลขที่ : WP-PCT-OBS-004	ฉบับที่ : แก้ไขครั้งที่ 1
เรื่อง : แนวทางการพยาบาลทารกแรกเกิด 2 ชั่วโมงหลังคลอด		วันที่ประกาศใช้: 4 มกราคม 2566
หน่วยงาน : อุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช		
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการ Service Plan สาขามารดาและทารก		ผู้อนุมัติ : นายแพทย์พิจารณ์ สารเสวก
<p>ลักษณะทั่วไป (general appearance) ทารกปกติจะเคลื่อนไหวได้ทั่วร่างกาย แขนขาอ ทารกแรกเกิดจะมีน้ำหนักเฉลี่ยประมาณ 3,200 กรัม ความยาวเฉลี่ย 50 เซนติเมตร ขนาดรอบศีรษะ 33-35 เซนติเมตร และขนาดรอบทรวงอก 31-33 เซนติเมตร</p> <p>หลักการดูแลทารกแรกเกิด มีดังนี้ ดูแลด้านการหายใจ การควบคุมอุณหภูมิของร่างกายให้อยู่ในระดับปกติ ดูแลการให้อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ ป้องกันการติดเชื้อ การส่งเสริมความผูกพันใกล้ชิดระหว่างมารดาบิดาและทารก ส่งเสริมความปลอดภัย การตรวจคัดกรองทางห้องปฏิบัติการ และการจัดจำหน่ายทารกแรกเกิดและการติดตามเยี่ยมที่บ้าน</p> <p><u>วิธีปฏิบัติ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> เปิด Radiant Warmer ก่อนคลอดอย่างน้อย 30 นาที นำทารกมารับที่เตียงคลอด โดยใช้ผ้าอุ่น เช็ดตัวให้แห้ง โดย Suction ด้วยลูกสูบยางแดง ชั่งน้ำหนัก ด้วยาว รอบศีรษะ รอบอก ไหล่ วัดปรอททางทวารหนัก 3 นาที ใส่ปรอทลึกลง 3 เซนติเมตรในเด็ก Term ลึกลง 2.5 เซนติเมตรใน Preterm ป้ายยาทั้ง 2 ข้างด้วย 0.5% Terramycin ointment ที่เยื่อตาขาว คลื่นเบาๆไม่ต้องเช็ดตาออก ฉีดยา Vit K 1 mg IM ต้นขาซ้าย ฉีด HBVac 0.5ml IM ต้นขาขวา นำปรอทออก ดูอุณหภูมิทารก ปกติ 36.8-37.2 องศาเซลเซียส นับอัตราการเต้นของหัวใจทารก (Heart Rate) ปกติ 120/160 ครั้ง/นาที นับอัตราการหายใจทารก (Respiration Rate) ปกติ 40-60 ครั้ง/นาที สังเกตลักษณะการหายใจ ประเมินค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด SpO2 (ไม่ต่ำกว่า 85%) ทารกที่มีน้ำหนัก < 2,500 กรัม - ให้เจาะ HCT, DTX ตาม CPG ทารกที่มีความเสี่ยงต่อการเกิด น้ำหนัก > 3,500 กรัม - Hypoglycemia ของกุมารแพทย์ที่อายุ 1 ชั่วโมงหรือเจาะทันทีถ้ามี - อาการ ค่าปกติ HCT ไม่เกิน 65% DTX >60mg% อาบนํ้าทารกแรกเกิดในกรณีที่มีผลเลือด HBsAg+ve , Anti HIV Reactive แต่งตัวทารกที่ Warmer ใส่เสื้อผ้า สวมหมวก ห่อด้วยผ้าเช็ดตัวและผ้าอุ่นรวม 2 ผืน อบอุ่นร่างกายได้ Radiant Warmer รอ กระตุ้น Breast feeding 		

 พญ.ศรสวรรค์ นุ่มมีศรี
 ว.67663

โรงพยาบาลวังเจ้า		หน้า : 4
แนวทางปฏิบัติ (CPG)	เลขที่ : WP-PCT-OBS-004	ฉบับที่ : แก้ไขครั้งที่ 1
เรื่อง : แนวทางการพยาบาลทารกแรกเกิด 2 ชั่วโมงหลังคลอด		วันที่ประกาศใช้: 4 มกราคม 2566
หน่วยงาน : อุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช		
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการ Service Plan สาขามารดาและทารก		ผู้อนุมัติ : นายแพทย์พิจารณ์ สารเสวก

11. นำทารกไปกระตุ้น Breast feeding (ทารก APGAR SCORE > 7) เมื่อมารดาได้รับการเย็บซ่อมแซมแผลฝีเย็บเสร็จเรียบร้อยแล้ว
12. สอน วิธีการให้นมบุตร Breast feeding อย่างถูกต้อง ทำในการให้นมบุตร รวมถึงแนะนำให้มารดาสังเกตอาการผิดปกติของทารกด้วย เช่น ทารกหยุดดูดนมเป็นเวลานาน สี เสียงไอ จาม หรือสำลัก สีผิวเปลี่ยนไป เช่น ผิวน้ำเขียวหรือซีดไป ให้เรียกพยาบาล
13. ประเมินมารกก่อนนำไปดูตนมมารดา โดยการวัด V/S
14. ประเมินซ้ำทุก 15 นาที ในขณะที่ทารกดูตนมมารดา โดยนับอัตราการเต้นของหัวใจทารก (Heart rate) อัตราการหายใจทารก (Respiration rate) รวมถึงสังเกตลักษณะการหายใจ สีผิว ประเมินค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด SpO2 (ไม่ต่ำกว่า 85%) ประเมินอุณหภูมิโดยการวัดด้วยปรอททางทวารหนัก
15. งดนำทารกไปกระตุ้น Breast feeding ในรายที่มารดามีผลเลือด HIV Reactive และให้ยาต้านไวรัสเอดส์ตาม CPG และทารกที่มีความเสี่ยงที่ต้องสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด เช่น ทารกหายใจไม่สม่ำเสมอ, ทารกที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ เป็นต้น
16. บันทึกอาการและการพยาบาลใน Chart และโทรประสานการส่งต่ออาการ รพ. ตสม.

แนวทางการดูแลทารกแรกเกิด

ทารก	เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
1.1 เวลาทารกคลอดศีรษะ	วันที่.....	เวลา.....น.	
เวลาทารกคลอดพันตัว	วันที่.....	เวลา.....น.	
☐	เช็ดตาทั้ง 2 ข้างด้วย NSS		
☐	Suction ในจมูกและลำคอด้วย...ลูกสูบยางแดง/เครื่อง Suction		
☐	Clamp cord/เช็ด Povidine/ตัดสายสะดือ		
1.2 APGAR Score	1 นาที.....คะแนน	5 นาที.....คะแนน	10 นาที.....คะแนน
1.3 สัญญาณชีพทารก	อัตราการเต้นหัวใจ.....ครั้ง/นาที	อัตราการหายใจ.....ครั้ง/นาที	
	อุณหภูมิกาย.....	องศาเซลเซียส	SpO ₂ .....%
1.4 การวัดสัดส่วนทารก	น้ำหนักตัว.....กรัม	รอบศีรษะ.....ซม.	ไหล่กว้าง.....ซม.
	รอบอก.....ซม.	ความยาวลำตัว.....ซม.	
1.5 ฉีด Vitamin K 1 mg 0.5 ml IM	ขาซ้าย	เวลา.....น.	
1.6 ฉีด Hepatitis B vaccine 0.5 ml IM	ขาขวา	เวลา.....น.	
1.7 ☐	Dressing สะดือ		
☐	ป้ายตาทั้ง 2 ข้างด้วย Terramycin eye ointment		
1.8 อื่นๆ	.....		

นาย ศรสวรรค์ นุ่มมีศรี
ว.67663